

Munkaforma: Differenciált csoportmunka.

Módszer: a tanulók munkája eszközzel, füzettel és feladatlappal.

Értékelés: rácson.

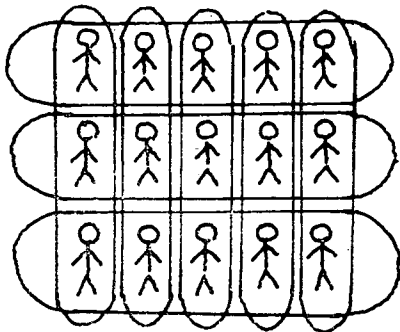
4. *Mit mond a kép?* Ugyanarról a képről több művelet leolvasása. A szorzás, bennfoglalás, részekre osztás kapcsolatának elmélyítése.

– Mit mond a kép?

Munkaforma: frontális osztálymunka.

Közös munkával leolvasták a képről a következő feladatokat:

$$\begin{array}{ccc} 5 \cdot 3 = 15 & 15 : 3 = 5 & 15 / 3 = 5 \\ 3 \cdot 5 = 15 & 15 : 5 = 3 & 15 / 5 = 3 \end{array}$$

A közös munkát ismét csoportfoglalkozás követte. A tanulóknak az adott matematikai kifejezésekhez szöveget kellett mondaniuk.

1. csoport: szorzás
2. csoport: bennfoglalás
3. csoport: részekre osztás

A csoportok két perc gondolkodási időt kaptak. Ezután a kijelölt felelősök elmondták a szöveget. Közösen elemeztük és bíráltuk, majd lejegyezték a füzetbe.

Az óra zárómozzanata a képtől független szöveg alkotása.

A matematikai tartalom ugyanaz.

A szöveges feladatok meghallgatása után a tanulók megállapították, hogy egy matematikai kifejezéshez többféle szöveget is alkothatunk.

Munkaforma: frontális osztálymunka,
csoportmunka.

Módszer: beszélgetés,
a tanulók csoportos munkája a füzettel.

Az órát az értékelő munkával zártuk.

DR. NAGY TAMÁS

Budapest

A tanítás anyagának elrendezése

TESTNEVELÉS 1–4. OSZTÁLY

A testnevelési órák anyaga – a Tanterv és Utasítás – az elmúlt tanítási évtől kezdődően módosult. [A művelődésügyi miniszter 114/1973. (M. K. 18.) MM. számú utasítása; illetve annak melléklete: „Az általános iskolai tanterv módosítása 1–4. osztály.”]

Ez a *tanterv-módosítás* – amely az 1962-ben megjelent és az 1963/64. tanévtől fokozatosan bevezetett tanterv átdolgozását jelentette – több szempontból is indokolt volt. Idősze-

rűségét és szükségességét talán nem is szükséges bizonyítanunk. A tantervek egymásraépültsége, a korszerűtlen tartalmi elemek kihagyása, a követelményrendszer kidolgozása, a választási lehetőségek bővítése, a képzési feladatok szerepének növelése az „anyagelsajátítással” szemben, stb. . . , mind-mind a módosítást indokolták. Ez a megfogalmazás egyben azt is jelenti, hogy *nem új tanterv* vezetéséről beszélünk.

A tantárgyi célkitűzések és feladatok nem változtak. Az oktatási anyag korszerűbb átrendezésére és a követelmények körülhatárolására volt szükség azért, hogy a nevelő által támasztható minimalista, vagy maximalista követelméseknek elejét vegyük, illetve a tantervi anyagot csökkentjük.

A módosított testnevelés tantervek a tanítás anyagát – a korábbi tanterveknek megfelelően – globálisan határozzák meg, és a kapcsolódó utasítások általános szempontokat tartalmaznak. Az egyes iskolák adottságait és a testnevelés oktatás feltételeit a nevelőnek kell felmérnie. Neki kell a tantervi anyag feldolgozási sorrendjét, oktatási menetét meghatározni.

A tanmenetkészítés eddig kialakult hagyományos menetét figyelembe véve, azt néhány szemponttal kiegészítve, az *anyagelrendezés* munkálataihoz kívánunk segítséget adni.

A kiegészítést indokolja:

- a csökkentett tantervi anyag (kevesebb a konkrét tanítási anyag);
- a módosított, javított gyakorlási- és játékananyag;
- a követelményrendszer (eddig az alsó tagozatban nem szerepelt);
- a nevelési tervek, célkitűzések változásai;
- a testnevelés óra tartalmi és formai kérdéseiről megjelent elvi állásfoglalások.

Kiemeljük tehát a tanmenetkészítés menetéből az anyag elrendezését, és időszakonkénti bontásban, az összetett tanítási egységek formáját választva, a gyakorlati megvalósítást kívánjuk megkönnyíteni. Ezzel természetesen az anyagkiválasztáshoz és felbontáshoz is segítséget szeretnénk adni.

A minta összeállításánál tipikus, általános szintű tárgyi és személyi feltételekkel rendelkező iskola képe állt előttünk. Az órák többségét ezért udvarra és tornaterembe terveztük, arra is gondolva, hogy a heti három óra felváltva szabadban és teremben zajlik.

Az anyag elkészítésekor alapelveként az alábbiakat vettük figyelembe:

1. Egy tanítási év három időszakból áll, az időjárásnak és az iskolai szüneteknek megfelelően.
2. A 3. testnevelési óra belépését heti három óraként kezeltük, megtartva természetesen annak célkitűzéseit és sajátos feladatait.
3. Az anyagelrendezés csak a tanítási (oktatási) anyagot tünteti fel, a képzés szemszögéből csoportosított mintafelosztás.
4. Az oktatási és a nevelési célok közeledjenek egymáshoz!

Az alapelveknek megfelelően megjelöljük az egyes időegységeken belül az oktatási feladatokat, nevelési feladatokat, tanítási anyagot.

Tartalmi szempontból is sokat mond, de módszertanilag hasznosítható az *órátípusok* felborolása, amely egyben a játékorák (3. testnevelési óra) jelölését is lehetővé teszi. Ezek az utalások a következő módon értelmezhetők:

új ismereteket feldolgozó óra = az intenzív tanulás órái;

játékóra = csak mozgásos játékok és sportjátékok szerepelnek, ill. játékos feladatmegoldások;

vegyes típusú óra = a fentiek egy foglalkozáson belüli alkalmazása.

Az alsó tagozatban még nem használjuk az alapozó (kondicionáló) és az ellenőrző órákat!

Az időszakokon belül a tanítási egységeket sorszámmal jelöljük, mindig 1-gyel (arab egyes-sel) **kezdődően**. A második szám az összetett tanítási egységen belül a testnevelési órák számát jelzi. (Pl.: 2/6 azt jelenti, hogy a második tanítási egységen belül hat testnevelési óra szerepel.)

A nemek gyakorlatai között csak akkor tettünk különbséget, ha az a tantervben is eltérő anyag, s csak az egyik nemre vonatkozik (pl. fiúk). Nincs külön bejelölve viszont a (T), amely a tantervben a tornatermes iskolák kötelező alaptantervi tornaanyagát jelöli. Az el nem végezhető tornaelemek és gyakorlatok értelemszerűen kimaradhatnak.

A tantervi módosításnak megfelelően a *testnevelési játékokat* mi is példajátékoknak tekintettük, ezért csak játéktípusokat közöl a tanítás anyaga (pl. kidobósjátékok; sorversenyek körben, labdaátadással; stb.).

Hangsúlyozni szeretnénk az anyagelrendezés *minta jellegét*. A leírtak mechanikus átvétele nem vezet eredményre! Csak az iskola feltételeihez és adottságaihoz, a tanulók előképzettségéhez mért feldolgozása teszi lehetővé az eredményes testnevelést, az órák hatásfokának emelését.

A módosított, csökkentett tanterv a heti két testnevelési óra anyagát foglalja magába. A harmadik óra tartalma, mozgásanyaga nem meghatározott, pontosabban oktatási anyaga és követelményrendszere nincs. Ezeken az órákon játékokkal, mozgásos játékeladatokkal – lehetőleg a szabad levegőn – foglalkoztassuk tanítványainkat!

Befejezésként, de nem utolsósorban arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy a tanterv hangsúlyozottan írja elő az alsó tagozatban is a *téli* foglalkozásokat. Ezek megtartása még optimális létesítmény-feltételek esetében is kötelező, és minden esetben téli szabadtéri testnevelési órát jelentenek!

1. OSZTÁLY

Őszi időszak (szeptember 1-től november 15-ig)

1/6.

Oktatási feladat: az előképzettség megállapítása.

Nevelési feladat: tanuljon meg a tanuló önállóan öltözködni, tornafelszerelését egyedül felvenni.

Óratípusok: négy vegyes típusú óra, két játéková.

Tanítási anyag: utánzó-, szabad- és babzsákgyakorlatok; játékos mászások akadályokra fel, akadályokról le; fogójáték szerepekkel; játékos ugrások homokgödörbe; célbadobás kislabdával, babzsákkal sávba; vigyázzállás.

2/9.

Oktatási feladat: leleményesség fejlesztése a játékokban.

Nevelési feladat: hozza magával tisztaság-csomagját!

Óratípusok: egy új ismereteket feldolgozó, öt vegyes típusú és három játéková.

Tanítási anyag: játékos kislabdagyakorlatok; gyors futás csoportokban; páros váltóversenyek futással; célbadobás sávba, változó távolságra; labdacica gurítással; pihenjállás.

3/9.

Oktatási feladat: futás közbeni tájékozódás.

Nevelési feladat: önállóan mosson kezet, használjon szappant!

Óratípusok: egy új ismereteket feldolgozó, öt vegyes típusú és három játéková.

Tanítási anyag: játékos ugrókötél-gyakorlatok; játékos függőgyakorlatok természetes akadályokon; fogójátékok két fogóval; átfutójáték; egyéni futóversenyek különböző testhelyzetből történő indulással; ugrások homokgödörbe különböző kartartásokkal; célbadobó csapatversenyek.

4/6.

Oktatási feladat: ütközés nélküli futás kis csoportokban.

Nevelési feladat: az időjárásnak megfelelő öltözködés.

Óratípusok: négy vegyes típusú és két játéková.

Tanítási anyag: utánzó- és játékos szabadgyakorlatok; csapatfogó két csapatban; közepes iramú futás rövid távon; egyéni-, sor- és váltóversenyek labdagurítással; soraközás kétsoros vonalban.

Téli időszak (november 16-tól április 2-ig)

1/6.

Oktatási feladat: az őszi időszakban megtanult rendgyakorlati formák alkalmazása.
Nevelési feladat: a tornaterem és öltöző tisztasága.
Oratípusok: egy új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és két játékkóra.
Tanítási anyag: utánzó- és játékos padgyakorlatok;
játékos függésgyakorlatok;
egyéni versenyek különböző helyzetekből történő indulással;
kétkézes gurítások felfújt labdával;
a tanult rendgyakorlatok összekapcsolása.

2/9.

Oktatási feladat: csúszások, mászások különböző formáinak gyakorlása.
Nevelési feladat: az egyéni felszerelés tisztasága.
Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.
Tanítási anyag: kötélgimnasztika kétrét hajtott ugrókötéllal;
játékos csúszások, mászások talajon és padon;
fogójáték körben;
akadályok (szerek) átugrása;
guruló labda megfogása ölelő fogással;
váltóversenyek labdával.

3/6.

Oktatási feladat: téli gyermekjátékok a szabadban.
Nevelési feladat: az időjárásnak megfelelő öltözködés.
Oratípusok: hat játékkóra.
Tanítási anyag: az időjárástól és a lehetőségektől függően hólabdázás, szánkázás, csúszkálás a jégen.

4/9.

Oktatási feladat: függésben a szerek fogása.
Nevelési feladat: óra után a tanulók ne igyanak vizet!
Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.
Tanítási anyag: utánzó- és játékos bordásfalgyakorlatok;
mászások függésben a bordásfalon;
egyéni versenyek szerek felhasználásával;
váltóversenyek helycserékkel;
leugrások a bordásfalról, szerekről;
labdahordozó váltóversenyek.

5/9.

Oktatási feladat: labdaérezék, gömbérezék fejlesztése.
Nevelési feladat: a felszerelés megóvása.
Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.
Tanítási anyag: játékos kéziszergyakorlatok kislabdával;
játékos támaszgyakorlatok;
mászások akadályokra fel, akadályokról le, akadályokon át és alatt;
egyéni-, sor- és váltóversenyek kislabdával;
gurítások, átadások szembenálló társnak;
egyéni labdás ügyességi gyakorlatok;
sorakozás a bordásfal előtt.

6/9.

Oktatási feladat: labdaérezék, gömbérezék fejlesztése.
Nevelési feladat: a játékszabályok megtartása.
Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.
Tanítási anyag: játékos szabad- és babzsákgyakorlatok;
gurulások előre, játékos módon, különböző kiindulópozíciókból;
egyéni versenyek feladatokkal;
labdagurító váltóversenyek;
adogatások, dobások párokban;
testfordulatok helyben;
sor- és váltóversenyek adogatással.

Tavaszi időszak (kb. április 12-től június 8-ig)

1/9.

Oktatási feladat: a fogóval szembeni térnyerés egyszerű módjai.

Nevelési feladat: az udvar tisztasága.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: játékos ugrókötél-gyakorlatok;
adott jelre gyors futás rövid távon;
szökdelések feladatokkal;
egyéni-, sor és váltóversenyek egyirányú futással;
cicajátékok;
célbadobás kislabdával, egyéni versenyek;
rendgyakorlatok összekapcsolása.

2/6.

Oktatási feladat: a fogótól való menekülésben a cselezés felhasználása.

Nevelési feladat: a szabad levegőn való tartózkodás megszerettetése.

Oratípusok: négy vegyes típusú és két játékkóra.

Tanítási anyag: utánzó és páros szabadgyakorlatok;
fogójátékok átfutásos szereppel és feladatokkal;
váltóversenyek sorok helycseréjével;
dobások felfújt labdával;
ugrások homokgödörbe;
csapatversenyek célbadobással.

3/6.

Oktatási feladat: a tanulásban elért eredmények megállapítása.

Nevelési feladat: a fürdéssel kapcsolatos ismeretek, szabályok.

Oratípusok: hat játékkóra.

Tanítási anyag: játékos szabadgyakorlatok körben, kézfogással;
páros küzdőjátékok kötél felhasználásával;
egyéni-, sor- és váltóversenyek dobással;
az oktatási feladatok felmérése játékokban.

2. OSZTÁLY

Őszi időszak (szeptember 1-től november 15-ig)

1/6.

Oktatási feladat: az előképzettség megállapítása.

Nevelési feladat: felszerelés, tisztaságsomag.

Oratípusok: négy vegyes típusú és két játékkóra.

Tanítási anyag: utánzó és játékos szabadgyakorlatok;
fogójátékok (egyszerű fogó);
játékos ugrásgyakorlatok szökdeléssel;
cicajáték körben;
sorakozás egysoros vonalban.

2/9.

Oktatási feladat: határozott formájú szabadgyakorlati alapformák testhelyezetei.

Nevelési feladat: a társal szembeni magatartás játék közben.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú szabadgyakorlatok testhelyezetei;
(alapállás, terpeszállás);
játékos kötélhúzások;
fogójátékok több fogóval;
gyors futás csoportokban, tárgyak megkerülésével;
közepes iramú futás tréfás feladatokkal;
célbadobó egyéni versenyek.

3/9.

Oktatási feladat: futásban a játékeladatnak megfelelő iram, irány megválasztása.

Nevelési feladat: a rövid pihenő jelentősége a játékban.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú szabadgyakorlatok két alapforma felhasználásával; ugrókötélgyakorlatok kötélhajtással előre, szökdelési feladatokkal; Fekete-fehér játék különböző testhelyzetekből történő indulással; akadályfutások két akadály felhasználásával; célbadobó sorversenyek.

4/6.

Oktatási feladat: alacsony akadályok leküzdése ugrással.

Nevelési feladat: öltözködés hűvösebb időben a testnevelési órákon.

Oratípusok: egy új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és két játékkóra.

Tanítási anyag: játékos babzsákgyakorlatok; határozott formájú szabadgyakorlatok kartartásai: (magastartás, mélytartás); ugrókötélgyakorlatok szökdeléssel; házas fogók; egyéni-, sor- és váltóversenyek ugrásfeladatokkal; célbadobás mozgó társra; járásból átmenet futásba.

Téli időszak (november 16-tól április 2-ig)

1/6.

Oktatási feladat: határozott formájú szabadgyakorlatok testhelyzetei.

Nevelési feladat: egyéni tisztálkodás a tanóra után.

Oratípusok: egy új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és két játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú szabadgyakorlatok testhelyzetei: (hanyattfekvés, hasonfekvés); gurulóátfordulás előre; alacsony akadályok fölött átugrások kéztámasszal; labdagurítás egy kézzel; kétkezes alsó dobás felfújt labdával, társnak; távolba dobó versenyek kétkezes alsó dobással.

2/9.

Oktatási feladat: állmagasságban érkező labda biztonságos elfogása.

Nevelési feladat: töltsön naponta, rendszeresen egy-két órát a szabadban.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: játékos padgyakorlatok; határozott formájú szabadgyakorlatok: testhelyzetek és kartartások; labdafogás kétkezes fogással; egyéni-, sor- és váltóversenyek labdahordással és dobás-elkapás feladatokkal; labdadobás és elkapás párokban.

3/6.

Oktatási feladat: téli gyermekjátékok a szabadban.

Nevelési feladat: az időjárásnak megfelelő öltözködés.

Oratípusok: hat játékkóra.

Tanítási anyag: az időjárástól és a lehetőségektől függően hólabdázás, szánkázás, esetleg kocsolyázás.

4/9.

Oktatási feladat: a labdadobó- és fogásbiztonság növelése.

Nevelési feladat: téli kirándulások, túrák követelményei.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: utánzó és játékos bordásfalgyakorlatok; kötélgimnasztika hason és hanyattfekvésben; kézállásban lábcseré; páros küzdőjátékok, talicskázás; egykezes felsődobás jobb és bal kézzel; játékos labdagyakorlatok párokban; cicajáték körben két cicával.

5/9.

Oktatási feladat: tornajellegű mozgásfeladatok megoldása.

Nevelési feladat: az ellenfél megbecsülése a játékban.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú padgyakorlatok;
páros küzdőjátékok kötél felhasználásával;
guggolásból gurulás előre lábnyújtással, majd gyors lábhajlítással guggoláson át alapállásba;
egyéni-, sor- és váltóversenyek futással és szökdeléssel, tárgyak megkerülésével;
célbadobó egyéni- és sorversenyek.

6/9.

Oktatási feladat: a dobás irányának és erejének (távolságának) szabályozása.

Nevelési feladat: a testnevelésóra követelményeinek teljesítése.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékorra.

Tanítási anyag: játékos és határozott formájú pad- és bordásfalgyakorlatok;
fejállás falhoz lendített lábbal;
akadálypálya leküzdése fel-, le- és átugrással;
egy- és kétkeszes dobások mozgó társra;
egyéni-, sor- és váltóversenyek labdával, elsősorban dobásfeladatokkal (célba és távolba).

Tavaszi időszak (kb. április 12-től június 8-ig)

1/9.

Oktatási feladat: saját cselekvés összehangolása a társak cselekvéseivel.

Nevelési feladat: a játékszabályok fontossága és betartásuk.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékorra.

Tanítási anyag: utánzó és játékos szabadgyakorlatok;
adott jelre gyors indulás, iram- és irányváltoztatás;
közepes iramú (kitartó) futás;
labdagurítások és dobások kislabdával, fokozatosan növekvő távolságra;
egyéni-, sor- és váltóversenyek futással, irányváltoztatással, különböző testhelyzetekből történő indulással.

2/6.

Oktatási feladat: az ugrókészség fejlesztése, az ugrás irányának, az elugrás erejének változtatása.

Nevelési feladat: a szabad idő játécai.

Oratípusok: négy vegyes típusú és két játékorra.

Tanítási anyag: játékos kötélgyakorlatok hajtással előre, szökdeléssel;
fogó több fogóval;
alacsony akadályok felett átugrások nekifutással;
közepes iramú futás feladatokkal;
célbadobó egyéni- és sorversenyek;
játékok mozgó célpontra dobással.

3/6.

Oktatási feladat: a tanulásban elért eredmények megállapítása.

Nevelési feladat: a nyári szünidő játécai.

Oratípusok: hat játékorra.

Tanítási anyag: a tanulásban elért eredmények megállapítása futó, ugró és dobójátékokban;
páros küzdőjátékok kötél felhasználásával;
dobójátékok mozgó társra és labdára.

3. OSZTÁLY

Őszi időszak (szeptember 1-től november 15-ig)

1/6.

Oktatási feladat: az előképzettség megállapítása.

Nevelési feladat: önálló öltözködés, a tornafelszerelés tisztasága.

Oratípusok: négy vegyes típusú és két játékorra.

Tanítási anyag: utánzó és játékos szabadgyakorlatok;
gimnasztikai gyakorlatok ugrókötéllel;
járás kettős oszlopban ütemtartással;
páros rajtversenyek állásból;
ugrások a homokba páros lábra érkezéssel;
kislabdadobás célba.

2/9.

Oktatási feladat: gyors megindulás.

Nevelési feladat: az egészséges testtartás.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, négy vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú szabadgyakorlatok;
élénk ütemű járás körben;
állórajt mérsékelt harántterpesz állásból;
indulóvonal felhasználásával rajtversenyek;
átugrás alacsony akadályok felett, az akadályra rálépéssel;
egykezes felsődobás kislabdával, függőleges célra.

3/9.

Oktatási feladat: váll fölötti hajtás.

Nevelési feladat: a rendgyakorlatok szükségessége.

Oratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: gimnasztikai gyakorlatok ugrókötéllel;
testtartás javítása törzsgyakorlatokkal;
járas négyes oszlopban ütemtartással;
egyéni versenyek állórajttal;
ugrások homokba feladatokkal;
kislabdahajtás helyből, távolba;
fogójátékok két csapattal;
kidobós játékok.

4/6.

Oktatási feladat: a mozgás irányításának pontossága és az erő kifejtés mértéke az ugrásokban.

Nevelési feladat: a győztesek és a vesztesek viselkedése.

Oratípusok: egy új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: játékos kéziszergyakorlatok (pl. botgyakorlatok);
élénk ütemű járas hullámvonalban, nyolcas alakban;
rajtversenyek 10–12 méteres távon állórajttal;
átugrás alacsony akadályok felett nekifutással, az akadály magasságának növelésével;
célbaugrások rajzolt körbe, négyszögbe;
kidobós játékok két csapatban.

Téli időszak (november 16-tól április 2-ig)

1/6.

Oktatási feladat: határozott formájú szabadgyakorlatok testhelyezetei.

Nevelési feladat: öltözörend, magatartás az öltözöben.

Oratípusok: két új ismereteket feldolgozó, két vegyes típusú és két játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú szabadgyakorlatok testhelyezetei és kartartásai;
járások a tornapad merevítő gerendáján;
gurulóátfordulás előre terpeszállásból;
cigánykerék előkészítése: kézálásban lábcserre;
felugrás kétrészes szekrényre térdelésbe, nekifutással, páros lábról;
játékok tornafeladatokkal.

2/9.

Oktatási feladat: mászás rúdon, vagy kötélén.

Nevelési feladat: a bátorság és a vakmerőség.

Oratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú padgyakorlatok, testhelyzetek és kartartások;
járas irányváltoztatásokkal (balra és jobbra);
átugrások padon kéztámasszal;
felugrás kétrészes szekrényre páros lábbal történő elugrással és kéztámasszal;
mászási kísérletek rúdon, vagy kötélén, tetszés szerinti módon;
hátragulásból zsuporgyertya;
játékos függősgyakorlatok, átmászások.

3/6.

Oktatási feladat: játékok, sportok a szabadban – télen.

Nevelési feladat: a téli időszaknak és az időjárásnak megfelelő öltözködés.

Óratípusok: hat játékkóra.
Tanítási anyag: az időjárástól és a lehetőségektől függően hólabdázás, szánkázás, esetleg korcsolyázás.

4/9.

Oktatási feladat: a dobott labda elkapásához történő helyezkedés utánlépésekkel.
Nevelési feladat: a szabályok betartása az órán és játék közben.
Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.
Tanítási anyag: játékos és határozott formájú szabad- és padgyakorlatok; átlendülések a pad felett kéztámasszal, a zsugorkanyarlat előkészítése; egy- és kétkezes átadások mozgó társnak; guggolótámaszból gurulás hátra térdelőtámaszba; mászások függésben; döngető csapatban.

5/9.

Oktatási feladat: cigánykerék hajlított lábbal és testtel.
Nevelési feladat: önzetlenség a játékban.
Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.
Tanítási anyag: játékos bordásfalgyakorlatok; fejállás fal mellett; cigánykerék hajlított lábbal és testtel; járások a pad ülőlapján, akadályok leküzdésével; gurulóátfordulás előre guggolásból nyújtott és hajlított ülésbe; tréfás váltóversenyek tárgyak hordásával; egyéni versenyek akadálypályán.

6/9.

Oktatási feladat: az egyensúlyérzék fejlesztése.
Nevelési feladat: a balesetveszély és a balesetek elkerülése.
Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.
Tanítási anyag: gimnasztikai gyakorlatok labdával; járások a tornapad merevítő gerendáján utánlépésekkel és fordulatokkal; felugrás kétrészes szekrényre guggolásba, kéztámasszal, és állásból leugrás a szőnyegre, páros lábra érkezéssel; guggolótámaszból gurulás hátra térdelőtámaszba; függésben mászások lefelé és felfelé; kidobós játékok (egyéni és csapat).

Tavaszi időszak (kb. április 12-től június 8-ig)

1/9.

Oktatási feladat: sorakozás oszlopban és vonalban, igazodás, takarás.
Nevelési feladat: önfegyelem az órán, az utasítások betartása.
Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.
Tanítási anyag: gimnasztikai gyakorlatok bottal és ugrókötéllal; járás négyes oszlopban (énekszóval); megindulás és gyors futás rövid távon, versenyek; akadályfutás három akadályal; átugrás akadályok fölött a talajra érés helyének megjelölésével; egykezes felsődobás vízszintes célba; egyéni, sor- és váltóversenyek futással, szökdeléssel és fordulatok beiktatásával.

2/6.

Oktatási feladat: az ugrókészség fejlesztése, az erő kifejtés mértékének alakítása, szabályozása.
Nevelési feladat: kitarítás a nagyobb erő kifejtést igénylő játékokban.
Óratípusok: két új ismereteket feldolgozó, két vegyes típusú és két játékkóra.
Tanítási anyag: utánzó és játékos párosgyakorlatok; élénk ütemű járás csoportokban, irányváltoztatásokkal; versenyek gyorsfutással 30 méteres távon; célbaugrások a leérkezés helyének oldalirányba történő változtatásával; közepes iramú futás iramváltoztatásokkal; váltóversenyek célbadobással.

3/6.

Oktatási feladat: a tanulásban elért eredmények megállapítása.

Nevelési feladat: a szabad idő helyes kihasználása – a testedzés szempontjából.

Óratípusok: hat játékkóra.

Tanítási anyag: páros küzdőjátékok bot, ugrókötel és labda felhasználásával;
egyéni, sor- és váltóversenyek futással, ugró- és dobófeladatok beállításával;
testfordulatok ugrással;
a tanulásban elért eredmények megállapítása futó-, ugró- és dobójátékokban.

4. OSZTÁLY

Őszi időszak (szeptember 1-től november 15-ig)

1/6.

Oktatási feladat: az előképzettség megállapítása.

Nevelési feladat: a testnevelésóra rendje.

Óratípusok: egy új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és két játékkóra.

Tanítási anyag: játékos szabadgyakorlatok;
járás négyes oszlopban lépéstartással;
akadályfutás és verseny (két-három akadályal);
kislabdahajítás célba és távolba;
fogójátékok több fogóval.

2/9.

Oktatási feladat: gyors futás rövid távon.

Nevelési feladat: a reggeli torna jelentősége és fontossága.

Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: játékok társas és párosgyakorlatok;
kötélgimnasztika járás közben;
menet megindítása;
gyorsfutás kislétszámú sorokban;
versenyek gyorsfutással 40–50 méteres távon;
bakugrás társon át nekifutással;
váltóversenyek vegyes feladatokkal.

3/9.

Oktatási feladat: a nekifutásból történő ugrások szabályozása.

Nevelési feladat: szép járásra szoktatás.

Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú szabadgyakorlatok, a csípőízület lazítása;
járás lépésváltással;
versengések gyorsfutással;
távolugrás 8–10 lépés nekifutással, tájékoztató vonal mögül;
magasugrás 4–5 lépés nekifutással, szemből;
fogójátékok szökdeléssel;
akadályfutások, versenyek fel-, le- és átugrással.

4/6.

Oktatási feladat: a helyzetfelismerés javítása, fejlesztése.

Nevelési feladat: önzetlenség a játékban, a közösség érdekében.

Óratípusok: két új ismereteket feldolgozó, két vegyes típusú és két játékkóra.

Tanítási anyag: labdagyakorlatok járás közben;
gyors járás csoportokban, játékos irány- és iramváltoztatásokkal;
bakugró sorversenyek;
cicajátékok hármas, négyes csoportokban, egy és két cicával.

Téli időszak (november 16-tól április 2-ig)

1/6.

Oktatási feladat: határozott formájú szabadgyakorlatok testhelyezetei és kartartásai.

Nevelési feladat: az egészséges napirend, életrend.

Óratípusok: két új ismereteket feldolgozó, két vegyes típusú és két játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú szabadgyakorlatok testhelyezetei, kartartásai és mozgásalapformái;
testtartást javító gyakorlatok;

járások vízszintes padon feladatokkal;
felugrás két-három részes ugrószekrényre guggolótámaszba;
mászási kísérletek rúdon, vagy kötélén.

2/9.

Oktatási feladat: a kinesztétikus érzékelés fejlesztése.

Nevelési feladat: az élsportolók, mint példaképek.

Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: határozott formájú padgyakorlatok;

járások rézsútos padon;

gurulóátfordulás előre guggolótámaszból guggolótámaszba;

szekrényről leugrások feladatokkal;

sorversenyek pad felhasználásával;

játékos függésgyakorlatok, mászások.

3/6.

Oktatási feladat: a téli időszak játécai, téli sportok.

Nevelési feladat: a téli időszaknak és az időjárásnak megfelelő öltözködés.

Óratípusok: hat játékkóra.

Tanítási anyag: az időjárástól és a lehetőségektől függően hólabdázás, szánkázás, esetleg korcsolyázás.

4/9.

Oktatási feladat: a vállöv, a kar- és hátizmok erősítése.

Nevelési feladat: csapattjáték és barátság.

Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: játékos bordásfalgyakorlatok;

járások rézsútos padon láblendítésekkel és fordulatokkal;

szekrényről leugrások lábterpesztéssel, térdfelhúzással és fordulatokkal;

gurulóátfordulás hátra nyújtott ülésből térdelőtámaszba;

játékos függés- és támaszgyakorlatok akadályok felhasználásával.

5/9.

Oktatási feladat: akadályok átugrása kéztámasszal, tornajellegű feladatokkal.

Nevelési feladat: a gyengébbek segítése.

Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: játékos és határozott formájú padgyakorlatok;

gyors járás csoportokban irányváltoztatással;

akadályok átugrása kéztámasszal;

felugrás két-három részes szekrényre guggolótámaszba, felállás után folytatólago-

san leugrás fordulatokkal;

tarkóállás;

váltóversenyek szerek felhasználásával, kéztámasszal történő ugrásfeladatokkal.

6/9.

Oktatási feladat: a különböző dobásformák felhasználása játék közben.

Nevelési feladat: az igényesség önmagunkkal szemben.

Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: gimnasztikai gyakorlatok labdával, járás közben;

egykezes felsődobás társnak, felfújó labdával;

akadályfutás és verseny dobásfeladatok bekapcsolásával;

döngető csapatformában, a kézi- és a kosárlabda előkészítésére;

sor- és váltóversenyek különböző dobásformákkal;

adogató versenyek körben.

Tavaszi időszak (kb. április 12-től június 8-ig)

1/9.

Oktatási feladat: menetelés, fejlődések és szakadozások.

Nevelési feladat: legyen részt a kisdobos sportversenyeken!

Óratípusok: három új ismereteket feldolgozó, három vegyes típusú és három játékkóra.

Tanítási anyag: gimnasztikai gyakorlatok bottal és ugrókötéllel;

menet megindítása, megállítása;

fejlődések és szakadozások;

gyorsfutásból hirtelen megállás és irányváltoztatással továbbfutás;

magasugró versenyek szemből nekifutással;

csapattjátékok labdával;

egyéni versenyek ugrókötél hajtással.

2/6.

Oktatási feladat: futás ugrás összekapcsolása.

Nevelési feladat: segítségadás a háziversenyeken és tanórákon.

Óratípusok: két új ismereteket feldolgozó, két vegyes típusú és két játékkóra.

Tanítási anyag: szergyakorlatok járás és lassú futás közben;
versenyek gyorsfutással;
távolugrás nekifutással vonal mögül, távolugró versenyek;
sorversenyek szökdeléssel és ugrásfeladatokkal;
célbaugrások alacsony akadályok átugrásával.

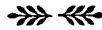
3/6.

Oktatási feladat: a tanulásban elért eredmények megállapítása.

Nevelési feladat: udvariasság.

Óratípusok: hat játékkóra.

Tanítási anyag: csoportos és páros küzdőjátékok;
egyéni, sor- és váltóversenyek futással;
ugró- és dobójátékok;
egyéni és csapatfogók;
a tanulásban elért eredmények megállapítása játéokban.

:SZABÓ LAJOS

-Makó

Magatartás-szorgalom iskolai követelményeinek meghatározása

Az 1973. évben kiadott általános iskolai és középiskolai rendtartás, szakítva a korábbi hagyományokkal, az iskolák nevelőtestületére bízta a magatartás és szorgalom elbírálásának helyi – iskolai – minősítési rendszerének kialakítását.

„A nevelőtestület és az úttörőcsapat közös és folyamatos feladata az iskolai közösség fejlettségének megfelelő magatartási és szorgalmi követelményeinek megállapítása, azok alapján a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése.”

A kiemelésként jelzett folyamatosság, éppúgy vonatkozik a tanulók értékelésére, mint a követelményeknek időről időre történő felülvizsgálatára, kiegészítésére. Az csak természetes, hogy a rendtartásban közöltek képezik követelményeink alapját és formai elemeit. Az egyes fokozatok elnevezését változtatni, a fokozatokat bővíteni nem lehet. A rendtartás szerint kell különválasztani a magatartás és szorgalom fogalmi körét. Míg a magatartásban a közösséghez való viszony az alapvető és a fokmérő, a szorgalomban a tanulmányi munkához, az iskolai, főleg ismeretszerző feladatokhoz való viszony a domináló.

Néhány általános szempont a magatartás és szorgalom követelményeinek megfogalmazásához

1. Magatartásból és szorgalomból az egyes fokozatok egymásra épüljenek. Legyen azonban a gyermek által észrevehető különbség az egyes fokozatok között. A különbségeket a minősítési rendszer ismertetésekor és a tanulók munkájának értékelésekor, jól ki kell „emelni”.

2. Az egyes követelményeket úgy helyes megállapítani, hogy az életkori sajátosságokat figyelembe véve teljesíthessék a legkisebbek is, de az idősebb, magasabb évfolyamú tanulókat is erőikifejtésre készítsék. Csak azokat fogalmazhatjuk meg követelményként, amelyek teljesíthetők.

3. Igen fontos szempont a követelmények közérthető, tömör és viszonylag rövid megfogalmazása. Nem lehet túlságosan hosszú, esetleg több oldalas, mert nem lesz áttekinthető, elvész benne a lényeg. Az osztályzatoknak csak akkor van nevelői hatása, ha a tanulók előtt világosak, érthetőek azok a követelmények, amelyek alapján osztályozunk.

4. Mozgósító hatását is említeni kell. A kö-